

NEMZETI AKTÍV TURISZTIKAI STRATÉGIA TERVEZETE

Összefoglaló

Előszó a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiához

„Semmilyen széljárás nem kedvez annak, aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.” (Seneca)

2020 korszakhatár, a világ visszafordíthatatlanul megváltozott a járvány hatására. Átalakultak a munkavégzési, az iskolába járási, a sportolási és a vásárlási szokásaink.

Gondoljunk vissza, hogy két évvel ezelőtt hány Zoom megbeszélésen vettünk részt, és hogy mennyire természetessé vált ez mára! A változások sorából az aktív- és ökoturizmus sem maradhatott ki. 2020 nyara fordulóponthoz vezetett: többen kerékpároztak a Balaton, a Velencei-tó és a Tisza-tó körül, mint bármikor korábban. A nagy sportszerforgalmazók kifogytak a termékeikből: kerékpárt, sup-ot csak előjegyzésre lehetett vásárolni számos helyen.

Ekkor még azt hittük 2020 speciális év, többet ilyen nem lesz.

De tévedtünk. 2021 minden korábbi rekordot megdöntött. Januárban tömegjeleket alakultak ki a Kékestető felé vezető úton, tavasszal megteltek az erdők, nyáron ennyi kerékpáros még soha nem tekert a népszerű célpontokon. Az aktív turizmus népszerűségét mutatják a különböző természetjáráshoz használt applikációk letöltési számai is, illetve az ilyen témájú Facebook csoportok mennyisége és a résztvevők száma szintén az egekbe emelkedett.

Új korszak köszöntött be a turizmusban. Az új évtized egyben új Európai Unió költségvetési ciklust is elindított. Ebben az aktív turizmusra fordítható források

magasabbak lesznek, mint bármikor korábban. A trendek egyértelműek, és nekünk, a területen dolgozóknak feladatunk, hogy a forrásokat jól, megtervezetten, a hálózati, és természetvédelmi elveket szem előtt tartva használjuk fel.

Most a széljárás kedvező, jelöljük ki az elérendő kikötőt. Az évtized elején szükséges meghatároznunk azokat a célokat, ahova 2030-ra el szeretnénk jutni. A feladatok megvalósításához világos vízióra van szükség: Magyarország 10 éven belül tartozzon a legélhetőbb európai országok közé. Ezt az ambiciózus célt az aktív turizmus eszközeivel jól szolgálhatjuk. Az aktív turizmus az egyik legjobb eszköze annak, hogy a társadalom egészségesebben, környezettudatosabban és boldogabban élje mindennapjait.

Ezt a víziót, a megvalósuláshoz szükséges lépéseket tartalmazza a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia.

Vitorlát fel!

Révész Máriusz

Révész Máriusz

aktív Magyarországért felelős kormánybiztos

Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia

Az aktív turizmus világszerte és Magyarországon is egyre népszerűbb módja az utazásnak és a szabadidő eltöltésének. Egyes túratípusoknak hazánkban komoly, évszázados hagyományai vannak, míg mások a gazdasági, társadalmi átalakulásnak köszönhetően érnek el egyre szélesebb közönséget.

Mindezt felismerve Magyarország Kormánya, 2016-ban aktív Magyarországiért felelős kormánybiztost nevezett ki. Munkájának támogatása érdekében 2019-ben létrejött az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ. Az AÖFK feladatköréhez kapcsolódóan a hazai aktív turizmus fejlődéséhez szükséges célok és tevékenységek kijelölésére és összehangolására szükségessé vált a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia elkészítése, amelynek időtávja a 2021-2027-es Európai Unió ciklust is magába foglalva 2030-ig terjed.

A stratégia célja, hogy iránymutató szakpolitikai dokumentumként szinergiát teremtsen az aktív turizmus fejlesztéséhez szükséges intézkedések között, ezzel garantálva a szegmens kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődését.

Az **aktív turizmus** jelen dokumentum értelmezésében olyan szabadidő eltöltési forma, amely során a turista intenzív testmozgással járó tevékenységet végez, gyakran a lakóhelyétől különböző településen a természeti és társadalmi környezet minimális terhelésével. A tevékenységben résztvevő turista mindeközben aktív turisztikai infrastruktúrát használ, helyi szolgáltatásokat vesz igénybe, helyi termékeket fogyaszt.

A stratégia hat túratípussal foglalkozik behatóan, ezek a **gyalogos természetjárás, kerékpáros turizmus, vízi turizmus, síturizmus, vitorlás turizmus és lovas turizmus**. Emellett szerepet kapnak a kisebb bázissal rendelkező aktív turisztikai területek is.

A stratégiaalkotás az aktív turizmus állami, szakmai, civil és piaci szereplőivel **partnerségben valósult meg**. Az elkészült stratégia a hazai aktív turizmusban érdekelt felek konszenzusán alapul, ami a megvalósítás sikerének egyik kulcsa.

Helyzetelemzés és értékelés

A stratégiát megelőző hazai piackutatás alapján a **magyar lakosság 2/3-a potenciálisan részt vesz, vagy bevonható az aktív turizmusba**. Magyarország domborzata és természeti értékei a hazai aktív turisták számára vonzóak, míg a folyók és tavak nyújtotta élmények nemzetközi viszonylatban is versenyképesé teszik az országot. A hazai tájak a veszélyek, az extremitás és az erős fizikai megerőltetés-mentes élményeket keresőknek is kedveznek. **Magyarország adottságai kiválóak ahhoz, hogy a szelíd aktív turizmus hazájává váljon.**

Az aktív turizmus további fejlesztéséhez jó alapot jelentenek az alábbi infrastrukturális és egyéb adottságok:

	22 000 – 25 000 km a jelzett gyalogos turistautak hossza
	9 100 km kerékpáros túraútvonal
	3 500 km potenciális vízitúra útvonal
	A Balaton, a Velencei-tó, a Fertő tó, a Tisza-tó és több mint 10 kisebb tó alkalmas a kishajós vitorlázásra országszerte
	3 db színvonalas síközpont üzemel, valamint több szerényebb szolgáltatásokkal rendelkező síterep is rendelkezésre áll
	1 800 km hivatalosan kijelölt és digitálisan felmért lovastúraútvonal van és a megengedő szabályozásnak köszönhetően jogi szempontból az egész ország belovagolható

Az aktív turisztikai szolgáltatások bővítésére országos szinten több kiemelt program is **indult**, ilyenek a Bejárható Magyarország Program, az erdei vasutak fejlesztése, a Téry Ödön Nemzeti Turistaház Fejlesztési Program, valamint a fiatalok bevonását célzó Vándortábor Program. Az eddigi eredmények az elmúlt évek programjainak sikerét igazolják, hiszen számos olyan térség van, ahol az aktív turizmus és a ráépülő szolgáltatások a helyi gazdaság egyik erős tényezőjévé váltak. Ilyen például a Mátra, az Őrség, vagy a Tisza-tó környéke.

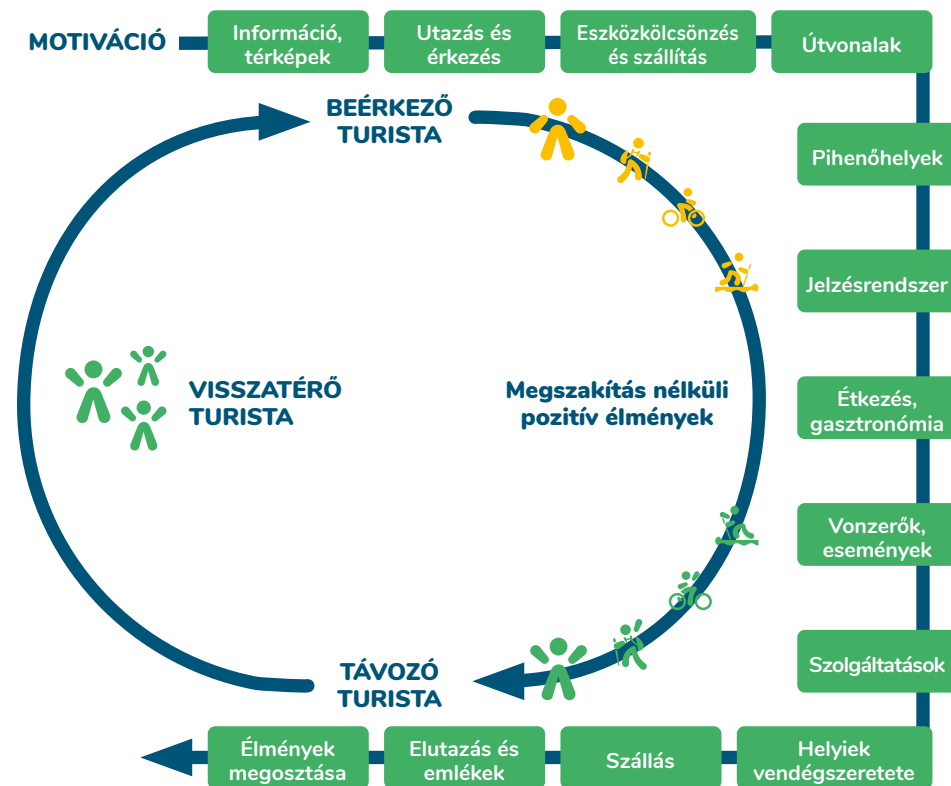
A térségi szintű sikerekhez az infrastruktúra fejlesztése mellett elengedhetetlen a **megfelelő kommunikációs és marketing feladatok összehangolása, az egységes arculat megteremtése**. Ezt a feladatot az Aktív Magyarország márka, honlap és közösségi média kommunikáció fogja át, amely valamennyi túratípust népszerűsíti országos és térségi szinten egyaránt.

A megvalósítás alapelvei

Térségi gondolkodás

A pontszerű fejlesztések helyett térségi szinten is bejárható, jó minőségű infrastruktúra hálózatok, az ezekhez kapcsolódó, egymást kiegészítő szolgáltatások, valamint komplex élménycsomagok kialakításával lehet vonzóvá tenni az ország térségeit az aktív turisták számára. Ehhez a térségi szereplők erős együttműködése szükséges a tervezés megkezdésétől, a kivitelezésen át egészen a fenntartásig.

Aktív turizmus szempontjából fontos térségek helytermék modellje

Célcsoport-orientált, fenntartható fejlesztés

A hatékony tervezés és fejlesztés mindig az aktív turizmusban résztvevő, releváns célcsoportok igényeire szabott, figyelembe véve a helyi természeti, domborzati adottságokat is. Kiemelten kezeljük a gyerekeket, hogy a virtuális világ mellett a természetben is otthonosan mozogjanak; a fiatal felnőtteket, mert ez a korosztály a lehetőségeihez mérten nagyon keveset mozog; a családokat, mert az aktív turizmus az egész család számára egészséges és élménygazdag kikapcsolódást nyújt; valamint a mobilis nyugdíjasokat, mert hozzájárul az egészségben eltöltött éveik növeléséhez.

Rendezett infrastruktúra

Minden túratípus esetén jogilag rendezett, élményközpontú, rendszeresen karbantartott útvonalhálózat szükséges, amely célcsoportra szabottan, országos és térségi hálózatokban fűzi fel az élményt jelentő természeti-táji vonzerőket, megfelelő számú pihenőhellyel.

Aktív turisztikai szolgáltatói hálózatok és csomagajánlatok

Szinte minden túratípusnak megvannak a speciális igényei, melyekhez szükség van egyedi szolgáltatásokra. A túratípusokra szabott csomagok megfelelő alapszolgáltatásokat (szállás, étkezés), túratípus-specifikus, minőségbiztosított szolgáltatásokat (pl. eszköz bérlet, túravezetés) és közlekedési szolgáltatásokat kell, hogy tartalmazzanak.

A szolgáltatók hálózatba szervezése és folyamatos monitoringja biztosítja a minőséget és a magas felhasználói élményt.

Közös, egységes információ és kommunikáció

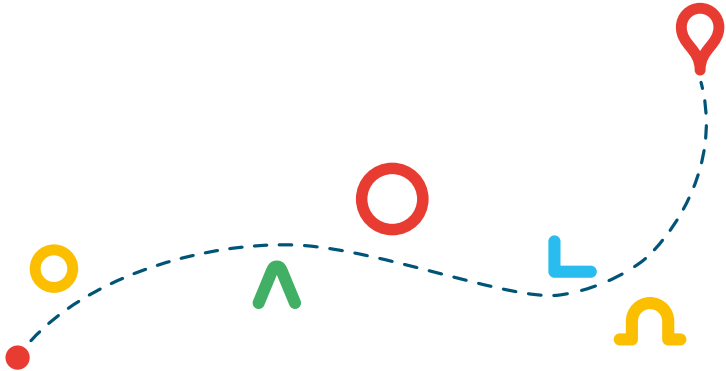
A lakosságnak szüksége van olyan megbízható információforrásra, amely segít a túrák tervezésében, szervezésében és a tájékozódásban, így garantálva az élményeket. A fejlesztők, szolgáltatók, kormányzat számára pedig fontos, hogy megfelelően tudjanak tájékozódni a fejlesztésekről, támogatásokról, programokról. Ehhez az aktív turizmuson belül többcsatornás kommunikáció szükséges, melyet egy állami szereplő fog össze.

A központi kommunikációért felelős szervezet szerepköre

INTEGRÁLÓ VEZETŐ SZEREP		TÁMOGATÓ SZEREP	
ONLINE	Fogyasztói élmény megkönnyítése: honlap, közösségi média	Programok és projektek bemutatása: website, social media	Túratípusok szerinti online platformok Szakmai szervezetek által üzemeltetve Tartalom és motor biztosítása
		Aktivációs platformok: honlap, közösségi média	Desztináció szerinti online platformok Helyi szolgáltatók által üzemeltetve Tartalom és motor biztosítása
OFFLINE	Saját print kiadványok		Külső nyomtatott kiadványok Ehhez grafikai eszköztár és tartalom biztosítása
	Saját rendezvények		Külső rendezvények Ehhez támogatás, grafikai eszköztár biztosítása

Erős szervezeti rendszer és kiszámítható finanszírozás

A szervezetek közötti feladatok egyértelmű lehatárolása fontos a hatékony szervezeti működés érdekében. Az országos koordináció és menedzsment felelőse egy központi állami szervezet, mely szoros kapcsolatban áll a túratípusokra és térségekre fókuszáló szakmai, civil és sport szervezetekkel és az aktív turizmus szempontjából fontos térségek menedzselésében részben vagy egészben részt vevő állami (pl. minisztériumok és hatáskörükbe tartozó térségi aktív turizmusban érdekelt szervezetek), önkormányzati és piaci szereplőkkel.

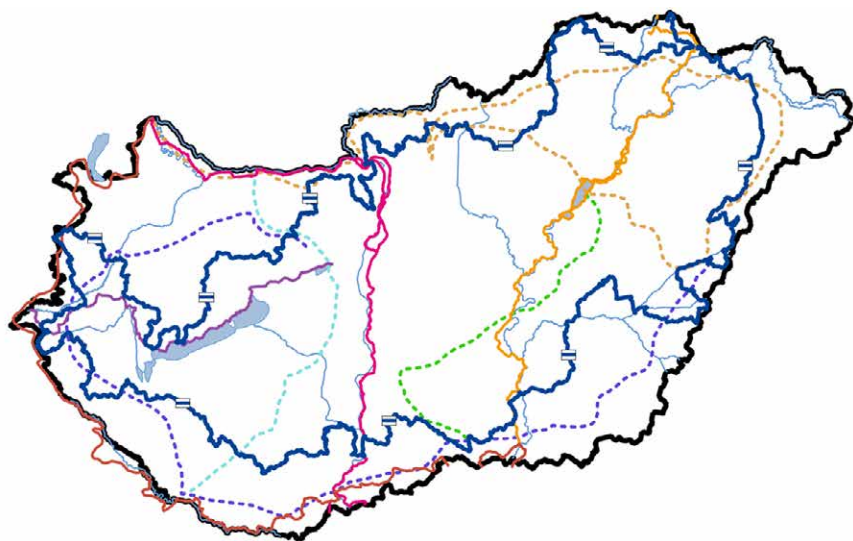
Aktív Magyarország 2030 koncepció

Koncepciónk három fő kijelentés köré építettük a hazai aktív turizmus jövőjére vonatkozóan:

I. Kiépült magas minőségű fenntartható útvonalhálózat, az igényeket kielégítő pihe-nőkkel és szolgáltató pontokkal

2030-ra Magyarország túraútvonalai, szolgáltatásai hálózatosan és magas minőségben állnak rendelkezésre, valamint fenntartható módon működnek.

Tíz éven belül a hosszú távú, országos és nemzetközi jelentőségű aktív turisztikai útvonalaknak fel kell fűzniük Magyarország legjelentősebb természeti vonzerőit, és össze kell kötniük a különböző tájakat, a kiépült térségi útvonalhálózatokat.

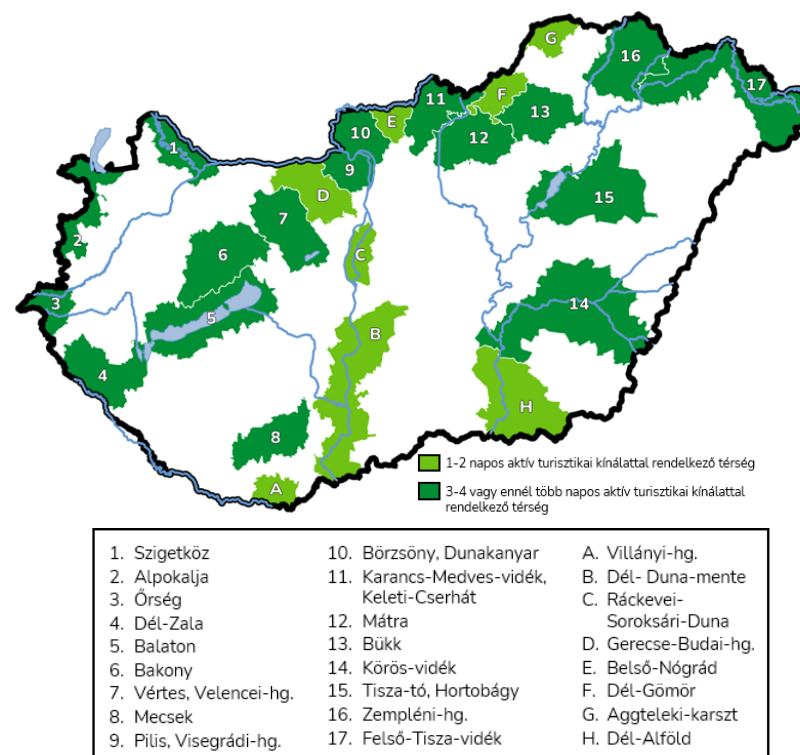
Jelmagyarázat

— Országos Kéktúra	— Eurovelo 6	— Eurohorse 1
— Országghatár	— Eurovelo 11	— Eurohorse 2
■ Jelentősebb vizek	— Eurovelo 13	— Eurohorse 3
	— Eurovelo 14	— Eurohorse 4

II. Egyedi karakterű aktív turisztikai térségek

2030-ra Magyarország a szelíd aktív turizmus hazája, mely 17+8 egyedi arculatú, megfelelően kiépült aktív turisztikai térségre és az őket összekötő országos és nemzetközi útvonalakra támaszkodik.

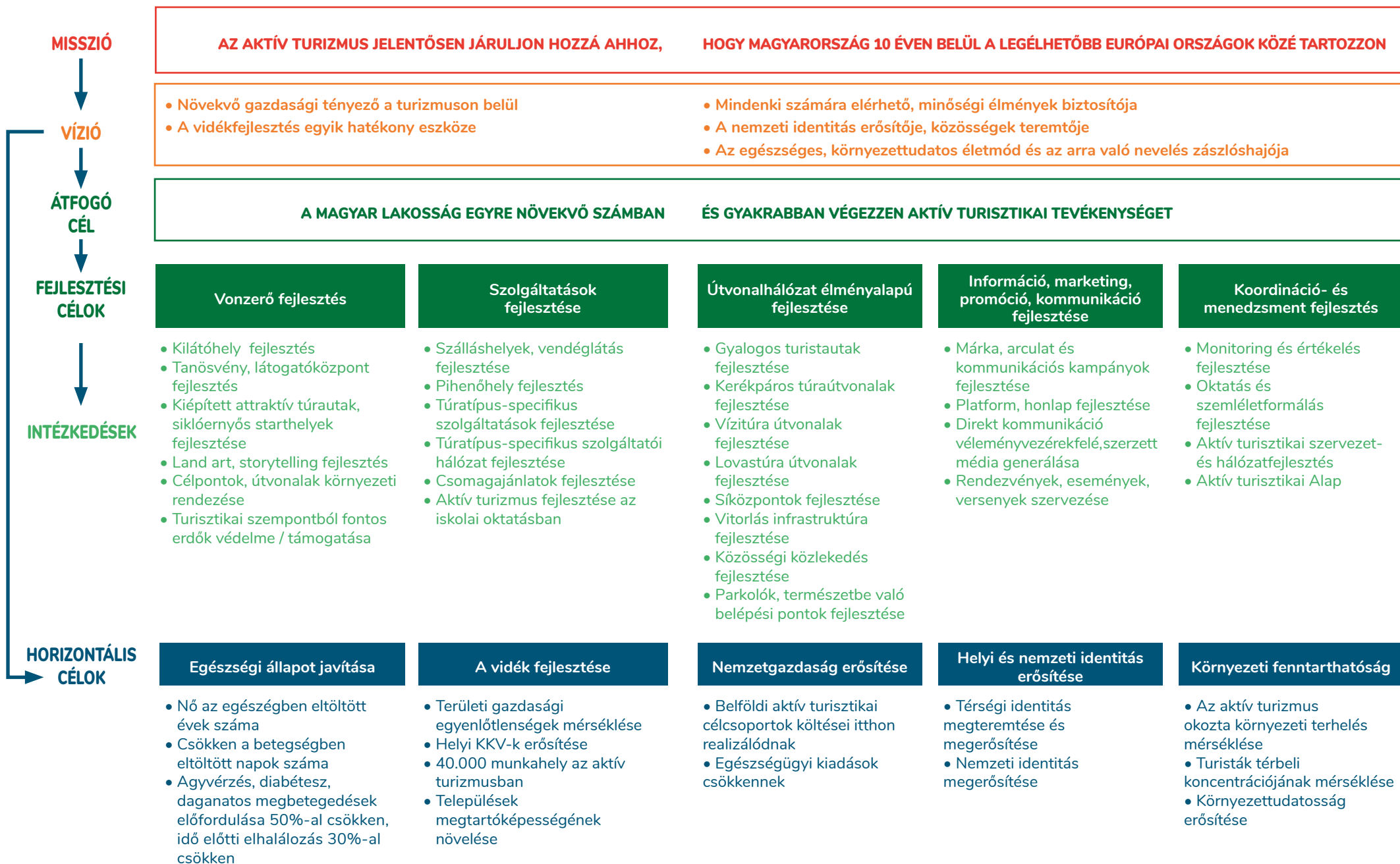
A hazai aktív turizmus szempontjából fontos térségek tíz éven belül megfelelően kiépülnek, saját márkanévvel, arculattal rendelkeznek. Országunk tájai széles közönség számára ajánlható, biztonságos, aktív élményekhez ideális terepet nyújtanak. A kezdő túrázóktól a haladóig, minden célcsoport megtalálja a számára megfelelő nehézségű túrát, túratípust és az ahhoz releváns térséget.

III. Hatékony promóció és szervezeti rendszer

2030-ra a szükséges információs és promóciós csatornák hatékonyan működnek, erős a szervezeti háttér.

Az online és offline promóciós és kommunikációs csatornák hatékonyan (átfedés, elmentmondás és redundancia nélkül) és hatásosan (friss és pontos információkkal) egymást erősítve érik el a célcsoportokat. Az AÖFK részéről a szektor fejlesztésében érintett minisztériumokkal és állami szatellit intézményekkel folyamatos az együttműködés. Szoros együttműködésben dolgozik továbbá a túratípusokat képviselő civil, szakmai- és sport szervezetekkel, valamint a térségi aktív turisztikai koordinátorokkal, desztináció menedzsment szervezetekkel is.

Küldetés, Jövőkép

Az aktív turizmus nagyban képes hozzájárulni ahhoz a társadalmi törekvésre, miszerint **Magyarország 10 éven belül a legélhetőbb európai országok közé tartozzon**. Hitvallásunk szerint **az aktív turizmus és az aktív életmód az egyik legjobb eszköze annak, hogy a társadalom egészségesebben, környezettudatosabban és boldogabban élje mindennapjait**.

Vízióinkban éppen ezért az aktív turizmus a társadalom, a gazdaság és a környezet alakításában a következőképpen jelenik meg 2030-ban:

- Az egészséges, környezettudatos életmód és az arra való nevelés zászlóshajója;
- Növekvő gazdasági tényező a turizmuson belül;
- Mindenki számára elérhető, minőségi élmények biztosítója;
- A vidék fejlesztésének egyik hatékony eszköze;
- A nemzeti identitás erősítője, közösségek teremtetője.

Horizontális célok

A stratégia horizontális céljai a társadalmi, gazdasági- és környezeti szempontokat szem előtt tartva kerültek megfogalmazásra:

1. A társadalom egészségi állapotának javítása

Az aktív turizmus az aktív életmód ösztönzésére gyakorolt hatása miatt hozzájárul az egészségben eltöltött évek számának növekedéséhez, a betegségben eltöltött napok számának csökkenéséhez, valamint a mozgáshiányból fakadó betegségek előfordulásának és az idő előtti elhalálozás valószínűségének csökkentéséhez. A természetben végzett aktivitás a mentális egészségre is jótékonyan hat.

2. Pozitív nemzetgazdasági hatások

Az aktív turizmus hozzájárul ahhoz, hogy a turisztikai költségek növekedjenek és a hazai vállalkozóknál realizálódjanak. Az egészségre gyakorolt jótékony hatásnak köszönhetően hozzájárul az egészségügyi kiadások csökkenéséhez is.

3. A vidék fejlesztése

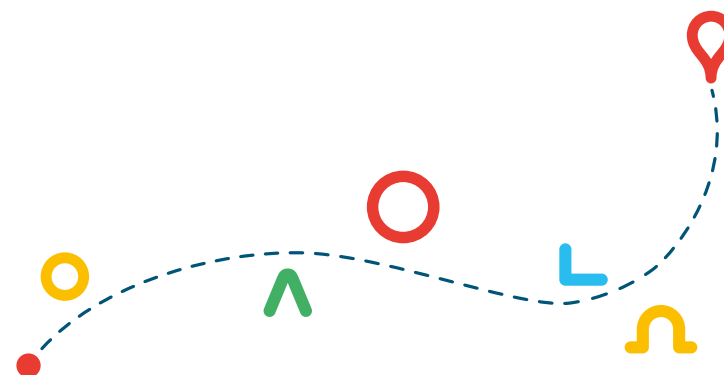
Megfelelő adottságok esetén az aktív turizmus segít versenyképesebbé tenni a vidéki térségeket és a helyben teremtetett munkahelyekkel erősíti a helyi gazdaságot. A szegmens résztvevőinek nagy része hazai egyéni-, mikro-, kis- és középvállalkozás, amelyek generációk megélhetését képesek biztosítani a vidéki térségekben. Mindezzel növelhető a vidék megtartóképessége.

4. Helyi és nemzeti identitás megerősítése

A belföldi aktív turizmus az egyik legjobb lehetőséget kínálja hazánk felfedezésére, ezáltal hazai élmények szerzésére, melyek erősítik mind a helyi, mint a térségi, és a nemzeti identitást, a hazaszeretetet is.

5. Környezeti fenntarthatóság

A legfontosabb cél az aktív turizmus által okozott környezeti terhelés fenntartható szinten tartása. A célpontok közösségi közlekedési elérhetőségének javítása csökkenti a károsanyag kibocsátást, a turisták térbeli koncentrációjának komplex szemléletű fejlesztésekkel való elosztatása pedig a kiemelt célpontok amortizációjának csökkentését. Az aktív turizmus az oktatáson és a nevelésen, szemléletformáláson keresztül a gyermekeknek, a megfelelő kommunikáció, az érzékenyítésen keresztül pedig az idősebb korosztályokban járul hozzá a környezettudatos életmód elterjedéséhez.

ÁTFOGÓ CÉL

A stratégia átfogó célja, hogy a magyar lakosság egyre növekvő számban és gyakrabban végezzen aktív turisztikai tevékenységet. 2030-ra a szabadidő eltöltésének egyik legkedveltebb formája az aktív turizmusba való bekapcsolódás legyen. Ennek megvalósulása érdekében öt fejlesztési cél került megfogalmazásra.

Fejlesztési célok

1. Vonzerő fejlesztés

A meglévő vonzerőket feltárjuk, növeljük és eladhatóvá tesszük. A vonzerőben szegényebb területeket pedig új elemek létrehozásával bekapcsoljuk a térségi és országos attrakciókat összekötő hálózatokba.

2. Útvonalhálózat fejlesztés

Térségi és országos kiterjedésű, élményközpontú és megfelelő állapotú útvonalhálózatok fejlesztését támogatjuk. A célpontok környezetbarát módon történő elérésének biztosítása is kiemelt szempont.

3. Szolgáltatások fejlesztése

Támogatjuk az alap- és a túratípusok igényeit kiszolgáló szolgáltatások, pihenők megfelelő mennyiségű és sűrűségű fejlesztését. Ösztönözzük a minősített szolgáltatói hálózatok, élménycsomagok létrehozását. Megszólítjuk a gyermekeket, támogatjuk a vándortáborokat, az erdei iskolák fejlesztését.

4. Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése

A turistáknak és az ágazat érdekelt feleinek különböző kommunikációs csatornákat hozunk létre, a tájékoztatást végző szereplők hatásköreit és feladatait tisztázzuk.

5. Koordináció- és menedzsment fejlesztés

Megerősítjük az aktív turizmus szervezeti rendszerét a szereplők közti kommunikációt. Képzéseket biztosítunk a szakembereknek, az iskolai és túratípushoz kötődő oktatóknak, túravezetőknek, fejlesztjük a szektorban lévő tudást és innovációs képességet. Javítjuk a hazai aktív turizmus monitoring rendszerét.

Intézkedések

Vonzerő fejlesztés	Útvonalhálózat fejlesztés	Szolgáltatások fejlesztése	Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	Koordináció- és menedzsment fejlesztés
A.1. Kilátóhely fejlesztés	B.1. Gyalogos turistautak fejlesztése	C.1. Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztés	D.1. Márka, arculat és kommunikációs kampányok fejlesztése	E.1. Monitoring és értékelés fejlesztése
A.2. Tanösvény, látogatóközpont fejlesztés	B.2. Kerékpáros túraútvonalak fejlesztése	C.2. Pihenőhely fejlesztés	D.2. Platform, honlap fejlesztés	E.2. Oktatás és szemléletformálás
A.3. Kiépített attrakív túrautak, siklóernyős stathelyek fejlesztése	B.3. Vízi túraútvonalak fejlesztése	C.3. Túratípus-specifikus szolgáltatások fejlesztése	D.3. Direkt kommunikáció véleményvezérek felé, szerzett média generálása	E.3. Aktív turisztikai szervezet- és hálózatfejlesztés
A.4. Land art, storytelling	B.4. Lovastúraútvonalak fejlesztése	C.4. Termék-specifikus szolgáltatói hálózat fejlesztése	D.4. Rendezvények, események, versenyek szervezése	E.4. Aktív Turisztikai Alap (ATA)
A.5. Célpontok, útvonalak környezeti rendezése	B.5. Síközpontok fejlesztése	C.5. Csomagajánlatok		
A.6. Turisztikai szempontból fontos erdők védelme / támogatása	B.6. Vitorlás infrastruktúra fejlesztése	C.6. Aktív turizmus fejlesztése az iskolai oktatásban		
	B.7. Községi közlekedés fejlesztése			
	B.8. Parkolók, természetbe való belépési pontok fejlesztése			

Forrás

A projektek finanszírozása elsősorban a hazai és Európai Unió forrásokból valósulhat meg, emellett a korábbi tapasztalatokra alapozva önkormányzatok, civil és szakmai szervezetek, valamint piaci szereplők saját forrásai is bevonhatóak. **A 2021-2027 közötti programozási időszakban az alábbi fejlesztési célokhoz kapcsolódó projektek támogathatóak az Operatív Programokból.**

Intézkedéscsoportok	TOP Plusz	IKOP Plusz	GINOP Plusz	KEHOP Plusz	EFOP Plusz
Vonzerő fejlesztés					
Útvonalhálózat fejlesztés					
Szolgáltatások fejlesztése					
Információ, marketing, promóció, kommunikáció fejlesztése	Kötelező tevékenység az eredmények kommunikációja. A létrejött turisztikai szolgáltatásokhoz és infrastruktúrához kapcsolódó marketing tevékenység is elszámolható.				
Koordináció és menedzsment fejlesztés					

Az Operatív programok forrásaiból finanszírozhatók továbbá olyan nem kifejezetten aktív turisztikai fejlesztések, melyek megvalósítása jelentősen hozzájárul az aktív turizmus közvetett fejlesztéséhez (pl. közlekedési infrastruktúra fejlesztések).

A kormánybiztosság és az AÖFK szándéka létrehozni egy költségvetési forrásból finanszírozott aktív turisztikai alapot, amely támogatja olyan projektek megvalósulását, amelyek egyéb forrásokból – a felhasználási szabályozások alapján – nem támogathatók.

Szervezeti rendszer

A hazai aktív turisztikai fejlesztések koordinálásáért felelős szervezet az AÖFK, így a **stratégia megvalósításában is meghatározó szerep hárul rá.** Az AÖFK együttműködik az érintett minisztériumokkal, kiemelten az Innovációs és Technológiai Minisztériummal, az Agrárminisztériummal, a Belügyminisztériummal és a Pénzügyminisztériummal. Fontos országos szintű partnerek még a Magyar Turisztikai Ügynökség, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., a Magyar Közút Nrt., az Országos Vízügyi Főigazgatóság. A monitoring feladatok segítségével kiemelt partner a Központi Statisztikai Hivatal is. **Az országos léptékű munkát segítik továbbá a túratípusokhoz kapcsolódó szakmai, civil és sport szervezetek, melyek nagy számban és aktívan képviselik magukat az aktív turizmusban.**

A térségi léptékű munkában az imént felsorolt szervezetek mellett a területi illetékeségű állami **szervezetek**, mint a nemzeti parkok, az erdőgazdaságok, natúrparkok, geoparkok, a területi vízügyi igazgatóságok és desztináció menedzsment szervezetek működnek közre.

Emellett **fontos szereplők a térségekben a megyei és települési önkormányzatok, valamint a piaci szereplők, az aktív turisztikai szolgáltatók és a helyi vállalkozások.** Térségenként szintén megjelenhetnek olyan helyi civil vagy szakmai szervezetek, amelyek tudásukkal hozzájárulhatnak a fenntartható tervezéshez és fejlesztéshez. Szintén igaz ez a térségi sport szervezetekre és különböző szakágakra. Az egyházak egyrészt a zarándok útvonalak miatt, másrészt mint szállás és pihenőpont biztosítóként fontos szereplői a térségeknek. Országos és térségi léptékben is fontos a MÁV és a VOLÁN, a közösségi közlekedési szolgáltatók.

